

Juhász Gyula – Trianon (Csurka László)

<https://www.youtube.com/watch?v=6FcheOCJx5c>

Juhász Gyula – Trianon

<https://www.youtube.com/watch?v=StKq2P58GoY>

Juhász Gyula: Trianon

Nem kell beszélni róla sohasem,
De mindig, mindig gondoljunk reá.

Mert nem lehet feledni, nem, soha,
Amíg magyar lesz és emlékezet,
Jog és igazság, becsület, remény,
Hogy volt nekünk egy országunk e földön,
Melyet magyar erő szerzett vitézül,
S magyar szív és ész tartott meg bizony.
Egy ezer évnek vére, könnye és
Verejtékes munkája adta meg
Szent jussunkat e drága hagyatékhoz.

És nem lehet feledni, nem, soha,
Hogy a mienk volt a kedves Pozsony,
Hol királyokat koronáztak egykor,
S a legnagyobb magyar hirdette hévvel,
Nem volt, de lesz még egyszer Magyarország!
És nem lehet feledni, nem, soha,

Hogy a mienk volt legszebb koszorúja
Európának, a Kárpátok éke,
És mienk volt a legszebb kék szalag,
Az Adriának gyöngyös pártadísze!
És nem lehet feledni, nem, soha,
Hogy a mienk volt Nagybánya, ahol
Ferenczy festett, mestereknek álma
Napfényes műveken föltündökölt,
S egész világra árasztott derűt.
És nem lehet feledni, nem soha,
Hogy Váradon egy Ady énekelt,
És holnapot hirdettek magyarok.
És nem lehet feledni, nem, soha
A bölcsőket és sírokat nekünk,
Magyar bölcsőket, magyar sírokat,
Dicsőség és gyász örök fészkeiket. Mert ki feledné, hogy Verecke útján
Jött e hazába a honfoglaló nép,
És ki feledné, hogy erdélyi síkon
Tűnt a dicsőség nem múltó egébe
Az ifjú és szabad Petőfi Sándor!
Ő egymaga a diadalmas élet,
Út és igazság csillaga nekünk,
Ha őt fogod követni gyászban, árnyban,

Balsorsban és kétségben, ó, magyar,
A pokol kapuin is győzni fogsz,
S a földön föltalálod már a mennyet!
S tudnád feledni a szelíd Szalontát, hol
Arany Jánost ringatá a dajka
Mernéd feledni a kincses Kolozsvárt,
Hol Corvin Mátyást ringatá a bölcső,
Bírnád feledni Kassa szent halottját
S lehet feledni az aradi őskert
Tizenhárom magasztos álmodóját,
Kik mind, mind várnak egy föltámadásra

Trianon gyászos napján, magyarok,
Testvéreim, ti szerencsétlen, átkos,
Rossz csillagok alatt virrasztva járók,
Ó, nézzetek egymás szemébe nyíltan
S őszintén, s a nagy, nagy sír fölött
Ma fogjatok kezét, s esküdjetek
Némán, csupán a szív veréseivel
S a jövődö hitével egy nagy esküt,
Mely az örök életre kötelez,
A munkát és a küzdést hirdeti,
És elvisz a boldog föltámadásra.

Nem kell beszélni róla sohasem
De mindig, mindig gondoljunk reá!

Forrás:

https://mult-kor.hu/20110604_trianon_sokkja_a_magyar_irodalomban

Trianon sokkja a magyar irodalomban

A 91 éve aláírt trianoni békeszerződés a két világháború közti magyar kulturális élet majdnem mindegyik alkotóját megrázta. A társadalom egészét sokkoló diktátum ugyanakkor hozzájárult ahhoz, hogy kialakuljon az Illyés Gyula által csak ötágú sípnek nevezett, több központra tagolódo magyar irodalom.

Korábban

- [Mítoszok, legendák, Trianon](#)
- [A történelem túllépett Trianonon, a magyarok még nem](#)
- [A vesztesnek nincs könyörület](#)

Az 1920. június 4-én aláírt trianoni békeszerződés a magyar kultúra fejlődésében is fordulópontot jelentett, ugyanis a békediktátum következtében nemcsak a történelmi Magyarország, hanem a magyar irodalom is darabjaira szakadt. Ezenfelül, a vitatott döntés nyomán kialakult trauma - politikai rendszertől függően - változó formában, de mindmáig sokkolja a magyar irodalmat. *"Nem kell beszélni róla sohasem, /De mindig, mindig gondoljunk reá"* - írta Juhász Gyula Trianon című versének kezdő soraiban, és a szegedi költő sorai magukba sűrítik a tragikus eseményre való emlékezés receptjét.

A két világháború közötti - Horthy Miklós kormányzó nevével fémjelzett - korszakban a Magyar Királyság legfőbb külpolitikai céljává a revízió vált, az ország erőforrásainak jelentős részét a Párizs-környéki békerendszer megváltoztatására fordították. Az igazságtalannak tekintett diktátum kritikája a korabeli Magyarország teljes kulturális életét áthatotta. A következő évtizedekben a magyar irodalom számos jelentős alakja örökítette meg művében az országot ért súlyos csapás által eredményezett sokkot. Sokak számára a veszteség hatalmas volt, mert az elcsatolt országrészekből származtak, mint például Tóth Árpád Aradról, Kosztolányi Dezső Szabadkáról, Szabó Dezső Kolozsvárról, Márai Sándor Kassáról.

Számos vers örökítette meg a trianoni traumát, ezek egyike József Attila verse, a *Nem, nem, soha volt.* „*Szép kincses Kolozsvár, Mátyás büszkesége, / nem lehet, nem, soha! Oláhország éke! Nem teremhet Bánát a rácnak kenyeret / Magyar szél fog fújni a Kárpátok felett!*” - vetette lapra 1922-ben, és mindez érthető okokból rendre kimaradt a későbbi szocialista rendszer által felkarolt költő 1945 és 1990 közt megjelent munkái közül.

Juhász Gyula 1920-as *A békekötésre* című költeménye első versszakában így állított emléket a tragikus békének: „*Magyar Tiborc, világ árvája, pórja / Nézz sírva és kacagva a nagyokra, / Kik becstelen kötéssel hámba fognak, / Hogy tested, lelked add el a pokolnak!*”. Áprily Lajos, erdélyi származású költő négy sorban (*A legyőzöttek strófája*) foglalta össze a trianoni traumát: „*Múltunk gonosz volt, életünk pogány / Rabsors ma sorsunk s mégsem átkozom: / Jó, hogy nem ültem győztes-lakomán / S hogy egy legázolt néphez tartozom*”.

Az 1920-as évek Trianonnal kapcsolatos magyar irodalmának terméseit egy Kosztolányi Dezső által szerkesztett antológiába (*Vérző Magyarország - Magyar írók Magyarország területéért*) is összegyűjtötték, melynek 1928-as kiadásához maga Horthy Miklós írt előszót. A korszak irodalmi életének kiemelkedő alkotói járultak hozzá műveikkel a kötethez: Tóth Árpád, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Babits Mihály és Zilahy Gyula alkotásait is megtalálhatjuk benne. Ezen felül többek közt a szerzők körét gyarapította Herczeg Ferenc, Gömbös Gyula és Tormay Cecile is.

A trianoni békeszerződés jelentős következménye volt a magyar irodalom "feldarabolódása". A kisebbségi sorba kerülő közösségek ugyanis fokozatosan létrehozták saját alkotóközpontjaikat, és ezek a határon túli magyar kultúrát képviselő centrumok mindmáig folyamatosan működnek.

Az első világháborút véglegesen lezáró trianoni békeszerződést Drasche-Lázár Alfréd rendkívüli követ és Benárd Agoston népjóléti miniszter ellenjegyezte magyar részről 1920 június 4-én; a diktátum rendelkezéseit az Országgyűlés az 1921. évi XXXIII. törvénycikkkel ratifikálta. A békeegyezménybe foglalt határmódosításoknak köszönhetően a Magyar Királyság területe 282 ezer négyzetkilométerről 93 ezer négyzetkilométerre csökkent, míg az 1910-ben becsült 20,8 millió lakosból csupán 7,6 millió maradt a győztesek által kijelölt határok között. A területi veszteségekkel párhuzamosan a kulturális károk is hatalmasak voltak. Olyan jelentős magyar szellemi központok kerültek idegen fennhatóság alá, mint Pozsony, Kassa, Kolozsvár, Nagyvárad, Szabadka.

A két világháború között a magyar állam támogatta a Trianon-kultusz építését, viszont a szocialista Magyarországon száműzötté vált a tragikus nap emlékezete. A rendszerváltás után évtizedekkel a Magyar Országgyűlés 2010-ben nyilvánította június negyedikét a Nemzeti Összetartozás Napjává.